

ที่ ศธ ๐๔๑๑๔/๑๒๕๔

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร ๕๕๐๐๐

๙ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง การดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบฟอร์มประเมินตนเองในการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ จำนวน ๑ ชุด
๒. ๗ มาตรการเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ จำนวน ๑ ชุด

สืบเนื่องจากสถานการณ์การบริโภคยาสูบของเยาวชนไทยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มีผู้สูบบุหรี่ใหม่ที่มีอายุน้อยลง และการสูบบุหรี่ยังเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การเสพสารเสพติดที่ร้ายแรง กรมควบคุมโรค จึงได้ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันนโยบาย และถ่ายทอดแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่ได้จัดทำร่วมกันลงสู่พื้นที่ ร่วมไปกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการศึกษา นักเรียนแกนนำ และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนสื่อวิชาการ และสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ ในปี ๒๕๖๐ บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดร่วมกันรวมทั้งสอดคล้องกับสถานการณ์การบริโภคยาสูบของเยาวชนข้างต้น

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จึงขอความร่วมมือโรงเรียนในสังกัดเข้าร่วมดำเนินการโรงเรียนปลอดบุหรี่ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ตามแบบฟอร์มประเมินตนเองส่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ภายในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐ และให้โรงเรียนดำเนินการตาม ๗ มาตรการเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ปีงบประมาณ ๒๕๖๐

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเบญจ ศิริวงษ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

โทร. ๐๔๒ ๖๑๑๕๓๒

โทรสาร ๐๔๒ ๖๑๓๐๔๐

แบบประเมินตนเองในการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ ปีงบประมาณ 2560

1. ข้อมูลทั่วไป

โรงเรียน.....ระดับ มัธยมศึกษา ประถมศึกษา
 ที่ตั้ง : เลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 ประเภทโรงเรียน สหศึกษา ชายล้วน หญิงล้วน
 จำนวนนักเรียน.....คน (นักเรียนชาย.....คน , นักเรียนหญิง.....คน) จำนวนห้องเรียน.....ห้อง

2. การดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับผลการดำเนินงานของโรงเรียน

ผลการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่		ผลการประเมิน		
ลำดับ	รายละเอียดการดำเนินงาน	บรรลุเป้าหมาย	ไม่บรรลุเป้าหมาย	
1	การกำหนดนโยบาย "โรงเรียนปลอดบุหรี่" ของโรงเรียน	1.1 มีการจัดทำนโยบายโรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ เป็นลายลักษณ์อักษร และลงนามโดยผู้บริหาร		
		1.2 มีการถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยการประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งเผยแพร่ นโยบายสู่นักเรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีการ ระบุการห้ามสูบบุหรี่ในทุกพื้นที่ของโรงเรียนและมีมาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืน		
		1.3 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายผ่านช่องทางที่หลากหลาย		
		1.4 อื่นๆ (ระบุ).....		
2	การบริหารจัดการใน โรงเรียนปลอดบุหรี่	2.1 มีการจัดตั้งคณะทำงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ และกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน		
		2.2 มีการสำรวจข้อมูลการสูบบุหรี่ในโรงเรียน เช่น จำนวนผู้สูบบุหรี่ ความต้องการเลิกบุหรี่ การพบเห็นละเมิดการสูบบุหรี่		
		2.3 มีการติดตามผลการดำเนินงาน โดยคณะทำงานของโรงเรียน		
		2.4 อื่นๆ (ระบุ).....		
3	จัดสภาพแวดล้อม เพื่อ "โรงเรียนปลอด บุหรี่" ตามกฎหมาย	3.1 มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ ดังนี้		
		3.1.1 มีการติด/แสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณ ทางเข้า-ออกโรงเรียน ทุกช่องทาง		
		3.1.2 มีการติด/แสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณทางเข้า-ออก อาคาร และภายในอาคารสถานที่		
		3.1.3 ไม่มีอุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวกในการสูบบุหรี่ เช่น ที่เขี่ยบุหรี่		
		3.1.4 เผื่อระวังไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในบริเวณโรงเรียน		
		3.2 มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ไม่ให้เอื้อต่อการสูบบุหรี่ในโรงเรียน		
3.3 อื่นๆ (ระบุ).....				
4	การสอดแทรกเรื่อง บุหรี่ในการเรียนการ สอนและกิจกรรม นอกหลักสูตร	4.1 มีการวางแผนและกำหนดกิจกรรมเพื่อสอดแทรกเรื่องบุหรี่ในรายวิชาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งใน และนอกหลักสูตร		
		4.1.1 ในหลักสูตร รายวิชา.....		
		4.1.2 นอกหลักสูตร กิจกรรม.....		
4.2 อื่นๆ (ระบุ).....				

ลำดับ	ประเภท	กิจกรรม/การวางแผน	ผลการประเมิน	
			ปี	ภาค
5	การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการขับเคลื่อนโรงเรียนปลอดภัย	5.1 ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันเพื่อควบคุมยาสูบ ทั้งบริเวณในและนอกโรงเรียน		
		5.2 ส่งเสริมให้นักเรียนประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ในช่องทางที่หลากหลาย		
		5.3 ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนมีภูมิคุ้มกันในการปกป้องตนเองจากการสูบบุหรี่		
		5.4 ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมรณรงค์บ้านและชุมชนปลอดภัย และชักชวนให้คนในบ้านเลิกสูบบุหรี่		
		5.5 อื่นๆ (ระบุ).....		
6	การดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้สูบบุหรี่	6.1 มีกระบวนการป้องกัน คัดกรอง และติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันการเริ่มสูบบุหรี่ของนักเรียน		
		6.2 มีกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษานักเรียนที่สูบบุหรี่ให้เลิกสูบบุหรี่ และติดตามผลการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง		
		6.3 มีกระบวนการส่งต่อนักเรียนที่สูบบุหรี่เข้าสู่ระบบบริการเลิกบุหรี่ตามความเหมาะสม และติดตามผลการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนที่เข้าสู่ระบบบริการเลิกอย่างต่อเนื่อง		
		6.4 อื่นๆ (ระบุ).....		
7	การมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	7.1 มีกิจกรรมสร้างความตระหนักเรื่องบุหรี่ร่วมกับชุมชน		
		7.2 ชี้แจงและขอความร่วมมือร้านค้าในชุมชน ไม่ให้จำหน่ายบุหรี่ให้แก่เยาวชน		
		7.3 ผลักดันให้ผู้นำชุมชนมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนปลอดภัย		
		7.4 อื่นๆ (ระบุ).....		

หมายเหตุ : แนวทางการดำเนินงานสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ของโรงเรียน/พื้นที่ได้ โดยอยู่ภายใต้ 7 มาตรการ ยกเว้น มาตรการที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อโรงเรียนปลอดภัย ให้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดให้ครบทุกประเด็น

ผู้ประเมิน :

ชื่อ-นามสกุล.....ตำแหน่ง.....วัน-เดือน-ปี ที่ประเมิน.....

สรุปผล : ดำเนินการได้ครบทุกมาตรการ

ดำเนินการได้ไม่ครบทุกมาตรการ , ดำเนินการได้ จำนวน.....มาตรการ ,
มาตรการที่.....ไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่สามารถดำเนินการได้

ปัญหาอุปสรรค /แนวทางแก้ไข :

ข้อเสนอแนะ :

7 มาตรการเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่

มาตรการเพื่อการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ 7 มาตรการ นี้ กำหนดขึ้นร่วมกันโดย กรมควบคุมโรค สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ (เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่) เพื่อใช้เป็นแนวทางให้แก่โรงเรียนที่สนใจเข้าร่วมดำเนินการโรงเรียนปลอดบุหรี่ โดยมีกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ ประสบผลสำเร็จ และสอดคล้องกับองค์ประกอบโรงเรียนปลอดบุหรี่ของมูลนิธิธรรมาภิบาลเพื่อการไม่สูบบุหรี่ (เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่) ดังนี้

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน
1. การกำหนดนโยบาย “โรงเรียนปลอดบุหรี่” ของโรงเรียน	1.1 จัดทำนโยบายโรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ เป็นลายลักษณ์อักษร และลงนามโดยผู้บริหาร
	1.2 ถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยการประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งเผยแพร่ นโยบายสู่นักเรียน ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีการ ระบุการห้ามสูบบุหรี่ในทุกพื้นที่ของโรงเรียนและมีมาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืน
	1.3 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายผ่านช่องทางที่หลากหลาย
2. การบริหารจัดการในโรงเรียนปลอดบุหรี่	2.1 จัดตั้งคณะทำงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ และกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน
	2.2 สืบค้นข้อมูลการสูบบุหรี่ในโรงเรียน เช่น จำนวนผู้สูบบุหรี่ ความต้องการเลิกบุหรี่ การพบเห็นละเมิดการสูบบุหรี่
	2.3 ติดตามผลการดำเนินงาน โดยคณะทำงานของโรงเรียน และโรงเรียนจะต้องมีการประเมิน ตนเองในการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ (รายละเอียดตามแบบฟอร์มประเมินตนเอง)
3. การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อ “โรงเรียนปลอดบุหรี่”	3.1 จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เป็นเขตปลอดบุหรี่ ตามที่กฎหมายกำหนด ต้องมีการดำเนินการ ดังนี้
	3.1.1 มีการติด/แสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณทางเข้า-ออกโรงเรียน ทุกช่องทาง
	3.1.2 มีการติด/แสดงเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย ให้เห็นชัดเจน บริเวณทางเข้า-ออกอาคาร และภายในอาคารสถานที่
	3.1.3 ไม่มีอุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวกในการสูบบุหรี่ เช่น ที่เขี่ยบุหรี่
	3.1.4 เผื่อระวังไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในบริเวณโรงเรียน
	3.2 ปรับปรุงสภาพแวดล้อม ไม่ให้เอื้อต่อการสูบบุหรี่ในโรงเรียน
4. การสอดแทรกเรื่องบุหรี่ในการเรียน การสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตร	4.1 วางแผนและกำหนดกิจกรรมเพื่อสอดแทรกเรื่องบุหรี่ในรายวิชาและกิจกรรมต่างๆ ทั้งใน และนอกหลักสูตร
5. การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการขับเคลื่อนโรงเรียนปลอดบุหรี่	5.1 ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ป้องกันเพื่อควบคุมยาสูบ ทั้งบริเวณในและ นอกโรงเรียน
	5.2 ส่งเสริมให้นักเรียนประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างค่านิยมการไม่สูบบุหรี่ในช่องทางที่หลากหลาย
	5.3 ส่งเสริมให้นักเรียนสร้างสรรค์สื่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนมีภูมิคุ้มกันในการ ปกป้องตนเองจากการสูบบุหรี่
	5.4 ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมรณรงค์บ้านและชุมชนปลอดบุหรี่ และชักชวนให้คนในบ้านเลิกสูบบุหรี่
6. การดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้สูบบุหรี่	6.1 มีกระบวนการป้องกัน คัดกรอง และติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันการเริ่มสูบบุหรี่ของ นักเรียน
	6.2 มีกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือ ให้คำปรึกษานักเรียนที่สูบบุหรี่ให้เลิกสูบบุหรี่ และ ติดตามผลการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
	6.3 มีกระบวนการส่งต่อนักเรียนที่สูบบุหรี่เข้าสู่ระบบบริการเลิกบุหรี่ตามความเหมาะสม และ ติดตามผลการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนที่เข้าสู่ระบบบริการเลิกอย่างต่อเนื่อง

มาตรการ	แนวทางการดำเนินงาน
7. การมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	7.1 มีกิจกรรมสร้างความตระหนักเรื่องบุหรี่ร่วมกับชุมชน
	7.2 ชี้แจงและขอความร่วมมือร้านค้าในชุมชน ไม่ให้จำหน่ายบุหรี่ให้แก่เยาวชน
	7.3 ผลักดันให้ผู้นำชุมชนมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินงานชุมชนปลอดบุหรี่

หมายเหตุ : แนวทางการดำเนินงานสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ของโรงเรียน/พื้นที่ได้ โดยอยู่ภายใต้ 7 มาตรการ

ยกเว้น มาตรการที่ 3 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ ให้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดให้ครบทุกประเด็น

1. นิยามศัพท์

“โรงเรียนปลอดบุหรี่” หมายถึง โรงเรียนที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 1) เป็นสถานศึกษาที่ต่ำกว่าระดับอุดมศึกษาที่มีการจัดให้สถานที่ทุกพื้นที่ของโรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 19 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535
  - 2) มีการดำเนินการตามมาตรการและแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ รวมทั้งมีมาตรการเฝ้าระวังการสูบบุหรี่ในโรงเรียน และมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเมื่อพบว่ามี การสูบบุหรี่ในโรงเรียน
  - 3) มีการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับบุหรี่และปลูกฝังค่านิยมเพื่อการไม่สูบบุหรี่ให้แก่เยาวชน
- ทั้งนี้ แม้ว่าจะยังมีบุคลากรหรือนักเรียนที่ยังเลิกสูบบุหรี่ไม่ได้ก็ตาม แต่บุคคลเหล่านั้นต้องไม่สูบบุหรี่ในบริเวณเขตโรงเรียน

2. การเข้าร่วมดำเนินการโรงเรียนปลอดบุหรี่

- 1) โรงเรียนปลอดบุหรี่ คือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศที่ร่วมดำเนินงานตาม 7 มาตรการเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ โดยโรงเรียนที่สนใจสามารถติดต่อเพื่อแจ้งความประสงค์ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ได้ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้
  - 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา : เริ่ม ปี 2560)
  - 1.2 สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 – 12 และสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง
  - 1.3 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
  - 1.4 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
  - 1.5 สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- 2) โรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบ คือ โรงเรียนที่มีการดำเนินงานโรงเรียนปลอดบุหรี่ ได้ครบถ้วนทั้ง 7 มาตรการเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ (ผ่านเกณฑ์ประเมินสำหรับโรงเรียนปลอดบุหรี่ต้นแบบ) และมีความพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานแก่โรงเรียนอื่นๆ

3. การสนับสนุนสื่อ ติดต่อสอบถามเพิ่มเติม ได้ที่

- 1) กลุ่มพัฒนาภาคีเครือข่ายและการสื่อสาร สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โทร. 0-2580-9354
- 2) มูลนิธิณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ โทร. 0-2278-1828 และที่เว็บไซต์ <http://www.ashthailand.or.th>
- 3) เครือข่ายครูเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ มูลนิธิณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ โทร.0-2278-1828 และที่เว็บไซต์ <http://www.smokefreeschool.net/>